

Over Their Dead Bodies: On Praying at the Graves of the Righteous

Source Sheet by Joel Haber

Earliest References

נדה ו' ב

כדעולא דאמר עולא חבריא מדכן בגלילא הכא נמי בימי רבי

Niddah 6b

The Gemara answers: This can be answered **in accordance with the testimony of Ulla, as Ulla said: *Haverim* purify** their wine and oil **in the Galilee**, i.e., they produce their wine and oil by the standards of purity used for sacrificial food, in the hope that the Temple will be rebuilt in their lifetime. **Here, too, in the days of Rabbi Yehuda HaNasi** there were those who kept the standards of purity observed for sacrificial food.

סוטה ל"ד ב

(במדבר יג, כב) ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויבאו מבעי ליה אמר רבא מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות אמר להן אבותי בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים

Sotah 34b

It is also stated with regard to the spies: **“And they went up into the south, and he came to Hebron”** (Numbers 13:22). Why is the phrase “and he came” written in the singular form? The verse **should have said: And they came. Rava says: This teaches that Caleb separated himself from the counsel of the other spies and went and prostrated himself on the graves of the forefathers in Hebron. He said to them: My forefathers, pray for mercy for me so that I will be saved from the counsel of the spies.**

תענית כ"ג ב

ותו רבי מני בריה הוּו קא מצערי ליה דבי נשיאה אישתטח על קברא דאבוה אמר ליה אבא אבא הני מצערו לי יומא חד הוּו קא חלפי התם אינקוט כרעא דסוּסוּוּתִיָהּוּ עד דקבילו עליהו דלא קא מצערו ליה

Taanit 23b

And furthermore, the Gemara relates that **Rabbi Mani, Rabbi Yona’s son, was persecuted by members of the house of the Nasi. He prostrated himself upon his father’s grave and said to him: Father, Father, these men are persecuting me. One day, those men were passing there, by the grave, and the legs of their horses became stuck in the ground until they accepted upon themselves not to persecute Rabbi Mani anymore.**

Sahih al-Bukhari, 435 (9th Century)

May Allah curse the Jews and the Christians, for they have taken the graves of their Prophets as places of worship.

The Custom Spreads

שער הגלגולים ל"ז:ב'-ג'

ועתה אכתוב מקום קברות הצדיקים, כפי אשר קבלתי ממורי זלה"ה, וכבר הודעתך כי הוא היה רואה ומסתכל בנשמות הצדיקים, בכל מקום ובכל זמן, ומכ"ש בהיותו על קבריהם, ששם נפשותיהם עומדות כנודע, גם מרחוק עיניו יביטו בנפש הצדיק העומד על הקבר שלו, ועי"ז היה יודע קבר כל צדיק וצדיק, והיה מדבר עמהם, ולומד מהם כמה סתרי תורה. וכבר נסיתי כמה נסיונות וחקרתי בתכלית החקירות, ומצאתי דבריו כנים ואמתיים, ואין להאריך בזה עתה, כי הם דברים נוראים ונפלאים ולא יכלם ספר:

Sha'ar HaGilgulim 37:2-3

I will write about the burial places of the righteous as my master told them to me. As we have said before, he was able to see the souls of righteous people at any time and in any place, and even more so at their burial site, for that is where their Nefesh stands. Even from a distance, he could see the Nefesh of a righteous person standing on his burial place. This is how he came to know the burial place of each righteous person. He spoke with them and from them learned many secrets of Torah. On many occasions, I tested the information and did investigations. I found that everything was accurate and I have many amazing stories to tell, but the book would never be completed.

(translated by R. Yitzchak Bar-Chaim)

Potential Problems

Doresh el HaMeitim - Inquiring of the Dead

דברים י"ח:י"א-י"א

(י) לֹא־יִמָּצֵא בָךְ מַעֲבִיר בְּנוֹ-וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֶסֶם קְסָמִים מְעוֹגֵג וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף: (יא) וְחָבֵר חָבֵר וְשָׁאֵל אוֹב וְיִדְעוֹנִי וְדָרַשׁ אֶל־הַמֵּתִים:

Deuteronomy 18:10-11

(10) Let no one be found among you who consigns his son or daughter to the fire, or who is an augur, a soothsayer, a diviner, a sorcerer, (11) one who casts spells, or one who consults ghosts or familiar spirits, or one who inquires of the dead.

יורה דעה קע"ט:י"ג

(יג) דורש אל המתים זה שמרעיב עצמו ולן בבית הקברות כדי שתשרה עליו רוח הטומאה:

Shulchan Arukh, Yoreh De'ah 179:13

Inquiring of the Dead means starving oneself and sleeping in a graveyard so that the unclean spirit will come upon him. (translation my own)

ב"ה, יורה דעה רי"ז:א'

עוד ראיתי תשובה ע"ש מהר"ר חיים פלטיאל על הנודרים לילך לב"ה קצת היה נראה כדורש אל המתים דכלב שנשתטח על קברי אבות התפלל לשם במקום קדושה כדי שתהא תפילתו נשמעת וכדכתיב באברהם אל המקום אשר עמד שם אלמא שהמקום גורם. א"נ מי שביזה את המת ולכבודו משתטח על קברו זה מצינו אך נשים ובני אדם שאינן יודעין זה לא ידעתי הליכתן למה

Bach, Yoreh Deah 217:58:1

Furthermore, I have seen a responsum from our teacher Rabbi Chaim Paltiel regarding those who are accustomed to go to a cemetery, that it seems close to *doresh el hameitim* (inquiring of the dead). When Calev prostrated at our forefathers' tombs he prayed there due to the holiness of the place so that his prayers would be heard. But someone who disgraces the dead by prostrating on his grave to honor him -- this is something we find only with women or those who don't understand these things -- I don't understand why they go there. (translation my own)

משנה ברורה תקפ"א:כ"ח

דביה"ק הוא מקום מנוחת הצדיקים והתפלה נתקבלה שם יותר אך אל ישים מגמתו נגד המתים אך יבקש מהש"י שיתן עליו רחמים בזכות הצדיקים שוכני עפר ויקיף הקברות ויתן צדקה קודם שיאמר התחנונות. ואין לילך על קבר אחד ב"פ ביום אחד:

Mishnah Berurah 581:28

For a cemetery is the resting place of *tzadikim* (righteous people), and prayers are better accepted there. But don't aim your intentions towards the dead, but rather request of the Holy One, May He be Blessed, to have mercy on you in the merit of the *tzadikim* in the earth there. And encircle the cemetery, and give *zedakah* (charity) before you make your pleas. And do not go to a grave twice in a single day. (translation my own)

Praying Inside a Cemetery

ברכות י"ח א

והתניא לא יהלך אדם בבית הקברות ותפילין בראשו וספר תורה בזרועו וקורא ואם עושה כן עובר משום לועג לרש חרף עושהו

Berakhhot 18a

Wasn't it taught explicitly in a *baraita*: One may not walk in a cemetery with phylacteries on his head and a Torah scroll in his arm and read from it? If one does so he commits a transgression due to the verse: "He who mocks the poor blasphemes his Creator" (Proverbs 17:5).

Judaism Stresses Life, Not Death

בראשית ב':י"ט-כ'

(יט) וַיֵּצֵר יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאָדָמָה כָּל־תֵּיט הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל־עֹץ הַשָּׁמַיִם וַיָּבֹא אֱלֹהֵי־הָאָדָם לִרְאוֹת מֶה־יַּקְרֵא־לּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר יִקְרָא־לּוֹ הָאָדָם גִּפְשׁ תִּהְיֶה הוּא שְׁמוֹ: (כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה

Genesis 2:19-20

(19) And the LORD God formed out of the earth all the wild beasts and all the birds of the sky, and brought them to the man to see what he would call them; and whatever the man called each living creature, that would be its name. (20) And the man gave names to all the cattle and to the birds of the sky and to all the wild beasts; but for Adam no fitting helper was found.

ייקרא י"ח:ה'

(ה) וּשְׁמֵרְתֶּם אֶת-חֻקֹּתַי וְאֶת-מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְנָתַי בְּהֶם אֲנִי יְהוָה:

Leviticus 18:5

(5) You shall keep My laws and My rules, by the pursuit of which man shall live: I am the LORD.

ישעיהו ל"ח:י"ח-י"ט

(יח) כִּי לֹא שְׂאוֹל תוֹדֶךָ מִנֹּת יִהְיֶה לֹא-יִשְׁכְּרוּ יוֹרְדֵי-בֹר אֶל-אַמְתָּךְ: (יט) תִּי תִי הוּא יוֹדֶךָ כְּמוֹנֵי הַיּוֹם אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל-אַמְתָּךְ:

Isaiah 38:18-19

(18) For it is not Sheol that praises You, Not [the Land of] Death that extols You; Nor do they who descend into the Pit Hope for Your grace. (19) The living, only the living Can give thanks to You As I do this day; Fathers relate to children Your acts of grace:

Halakhic Man, R. Joseph B. Soloveitchik, p. 31

Judaism has a negative attitude toward death: a corpse defiles; a grave defiles; a person who has been defiled by a corpse is defiled for seven days and is forbidden to eat any sacred offerings or enter the Temple; a Nazirite who has been defiled by a corpse cancels his previous count and must carry out the shaving of his head for defilement and bring an offering; the priests of God are forbidden to defile themselves with the dead....

Authentic Judaism as reflected in halakhic thought sees in death a terrifying contradiction to the whole of religious life. Death negates the entire magnificent experience of halakhic man....

Praying Through Intermediaries

סידור אשכנז, ימי חול, תפילת שחרית, תפילות נוספות, י"ג עיקרי אמונה ה'

אֲנִי מֵאֲמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׂמוּ לוֹ לְבַדּוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל, וְאִין רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל לְזוּלָתוֹ.

Siddur Ashkenaz, Weekday, Shacharit, Post Service, Thirteen Principles of Jewish Faith 5

I believe with perfect faith that solely the Creator His name be blessed is fit to be prayed to, and it is unfit to pray to any other being.

דברים ל"ד:ו'

(ו) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִל בְּאֶרֶץ מוֹאָב מִן הַבֵּית פְּעוֹר וְלֹא-יָדַע אִישׁ אֶת-קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

Deuteronomy 34:6

(6) He buried him in the valley in the land of Moab, near Beth-peor; and no one knows his burial place to this day.

רלב"ג ביאור המלות על התורה, דברים ל"ד:ו'

שלא יהיה מקום קבורתו נודע לאחד מהאנשים והנה עשה זה השם יתעלה כי אולי אם נודע מקום טעו יעטו הדורות הבאים ויעשו ממנו אלוה

Ralbag Beur HaMilot on Torah, Deuteronomy 34:6

...so that his place of burial should not be known to anyone. And Hashem did this since if his burial place were known, perhaps someone in future generations might err and turn him into a god. (translation my own)

תלמוד ירושלמי ברכות ס"ג א

אבל הקב"ה אינו כן אם בא על אדם צרה לא יצווה לא למיכאל ולא לגבריאל אלא לי יצווה ואני עונה לו מיד.

Jerusalem Talmud Berakhot 63a

But the Holy One Blessed Be He is not like that. If a person is in need, he should not cry out to [the angels] Michael and Gabriel. He should cry out to Me and I will answer him immediately. (translation my own)

חולין ז' ב

בכה רבי ואמר מה בחייהן כך במיתתן על אחת כמה וכמה

Chullin 7b

Rabbi Yehuda HaNasi wept and said: If during their lifetimes it is **so** that the righteous are great, **after their death** it is **all the more so** true.

Should We Visit Cemeteries At All?

משנה תורה, הלכות אבל ד' ד'

ולא יפנה אדם לבקר הקברות:

Mishneh Torah, Mourning 4:4

(4) One should not visit the graves. (translation my own)

אגרת הגר"א ט'

ותישמר שלא תלך לבית הקברות כלל וכלל. (נ"א: ששם מתדבקין הקליפות מאד וכל שכן בנשים), וכל הצרות והעוונות באים מזה.

Refrain also from going to the cemetery (especially women), as it leads to all kinds of sorrow and sin.

Halakhic Man, R. Joseph B. Soloveitchik, p. 36

The Gaon of Vilna, R. Joseph Dov Soloveitchik, his son, R. Hayyim, his grandson, R. Moses, R. Elijah Pruzna [Feinstein] never visited cemeteries and never prostrated themselves upon the graves of their ancestors. The memory of death would have distracted them from their intensive efforts to study the Torah.

Potential for Inappropriate Worship

סנהדרין מ"ז ב

קבריה דרב הוו שקלי מיניה עפרא לאישתא בת יומא אתו אמרו ליה לשמואל אמר להו יאות עבדין קרקע עולם הוא וקרקע עולם אינה נאסרת

Sanhedrin 47b

It was related that people **would take dirt from the grave of Rav** as a cure **for a one-day fever**. A number of people **came and told Shmuel** about this practice, thinking that perhaps the dirt should be forbidden, as one may not derive benefit from a corpse. Shmuel **said to them: They are acting properly, as the dirt in the grave is natural ground, and natural ground does not become forbidden** in any situation.

Are They Even Accurate?

בראשית ל"ה:ט"ז-י"ט

(טז) ויסעו מבית אל ויהי עוד כברת הארץ לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש בלדתה: (יז) ויהי בהקשתה בלדתה ותאמר לה המלדת אל-תיראי כי-גסה לך בן: (יח) ויהי בצאת נפשה כי מיתה ותקרא שמו בן-אונן ואביו קרא-לו בנמן: (יט) ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם:

Genesis 35:16-19

(16) They set out from Bethel; but when they were still some distance short of Ephrath, Rachel was in childbirth, and she had hard labor. (17) When her labor was at its hardest, the midwife said to her, "Have no fear, for it is another boy for you." (18) But as she breathed her last—for she was dying—she named him Ben-oni; but his father called him Benjamin. (19) Thus Rachel died. She was buried on the road to Ephrath—now Bethlehem.

ירמיהו ל"א:ט"ו

(טו) כה אומר יהוה קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על-בניה מאנה להנחם על-בניה כי איננו: (ס)

Jeremiah 31:15

(15) Thus said the LORD: A cry is heard in Ramah— Wailing, bitter weeping— Rachel weeping for her children. She refuses to be comforted For her children, who are gone.

Matthew 2:16-18

...[Herod] gave orders to kill all the boys in Bethlehem and its vicinity who were two years old and under... Then what was said through the prophet Jeremiah was fulfilled: "A voice is heard in Ramah, weeping and great mourning, Rachel weeping for her children..."

רמב"ן על בראשית מ"ח:ז'א'

ואקברה שם... כלומר בדרך אשר יעברו בה בניה מתה ושם קברתיה לטובתם כי היא לא מתה בדרך רק ברמה שהיא עיר בארץ בנימין ושם נקברה

Ramban on Genesis 48:7:1

And buried her there... That is to say, as her son was being born she died and was buried there for their good. Because she didn't die on the road, but in Ramah, which is a city in the area of Binyamin, and there she was buried. (translation my own)

רמב"ן על בראשית ל"ה:ט"זא'

כברת ארץ... זה כתבתי תחילה ועכשיו שזכיתי ובאתי אני לירושלם שבח לאל הטוב והמטיב ראיתי בעיני שאין מן קבורת רחל לבית לחם אפילו מיל... וכן ראיתי שאין קבורה ברמה ולא קרוב לה אבל הרמה אשר לבנימן רחוק ממנה... על כן אני אומר שהכתוב שאומר קול ברמה נשמע (ירמיהו לא יד) מליצה כדרך משל לאמר כי היתה רחל צועקת בקול גדול ומספד מר עד שנשמע הקול למרחוק ברמה שהיא בראש ההר לבנה בנימן כי איננו שם.

Ramban on Genesis 35:16:1

Kivrat Aretz ...This I wrote originally, but now that I have merited to come to Jerusalem, praise be to the great and wonderful God, I saw with my eyes that there is only a small distance (not even a *mil*) between Rachel's Tomb and Bethlehem... and I saw that there is no burial in Ramah, nor near it. And the Ramah in [the territory of] Benjamin is far from it... Therefore, I say that the sentence that writes "A voice is heard in Ramah" (Jeremiah 31:14) is written as a parable saying that Rachel cried out with a loud voice and bitter suffering, until her voice was heard far away in Ramah, that is on the top of the mountain of her son Benjamin, which is not there. (translation my own)

מלכים א ב':י'

וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּר בְּעִיר דָּוִד:

I Kings 2:10

So David slept with his fathers, and he was buried in the City of David.

So What Can We Do?

ב"ח, יורה דעה רי"ז:ג"חא'

ויתן לצדקה מה שהיה מוציא על הדרך ואח"כ יתן מה שנשער כפי שהיה טרחו והילוכו וזה יתן לצדקה וינצל מצעקה

Bach, Yoreh Deah 217:58:1

And they should give charity in the amount that they would have spent on the journey, and afterwards he should also give the amount that he estimates as [the value of] the time and trouble involved in the journey, and this will save him. (translation my own)

תענית ט"ז א

למה יוצאין לבית הקברות פליגי בה ר' לוי בר חמא ור' חנינא חד אמר הרי אנו חשובין לפניך כמתים וחד אמר כדי שיבקשו עלינו מתים רחמים

Taanit 16a

The Gemara further asks: **And why do they go out to the cemetery** on a fast day? Again, **Rabbi Levi bar Ḥama and Rabbi Ḥanina disagree with regard to this matter.** **One said** this is as though to say: **We are like the dead before You.** **And one said** that one goes out to the cemetery **in order that** the deceased will **request mercy on our behalf.**

אורח חיים תקנ"ט:י

נוהגים שלא לשחוט ושלא להכין צורכי סעודה עד אחר חצות: הגה והולכין על הקברות מיד שהולכים מבית הכנסת [ב"י בשם תוס']:

Shulchan Arukh, Orach Chayim 559:10

(10) We are accustomed not to slaughter animals, or prepare for any needs of a meal, until after chatzot. [Note {from the Rem"a} -- and we go to visit graves directly after synagogue {Beit Yosef in the name of Tosafot}]

משנה ברורה תקנ"ט:מ"א

על הקברות - של ישראל כדי שיבקשו עלינו רחמים ואם אין של ישראל הולכים אפילו על קברי עכו"ם לומר שאנו חשובין כמתים

Mishnah Berurah 559:41

To Graves -- of Israel, to request mercy for ourselves. And if there are no Jewish graves, go even to non-Jewish graves, to say, "We are to be considered [worthless] like dead people." (translation my own)

משנה תורה, הלכות אבל י"ד:כ"ה

ומושיבין ישיבה על קברו שבועה ימים. שנאמר (דברי הימים ב לב לג) "וְכָבוֹד עָשׂוּ לוֹ בְּמוֹתוֹ" זָה נְהוּשִׁיבוּ לוֹ יְשִׁיבָה עַל קִבְרוֹ. וְנִשְׂאָ שְׁמֵת אֵין מְבַטְלִין יְשִׁיבָתוֹ יְתֵר עַל שְׁלֹשִׁים יוֹם:

Mishneh Torah, Mourning 14:25

And they establish a *yeshiva* on his [a king's] grave for seven days. As it is written (II Chronicles 32:33) "And they honored him in his death." This means they established a *yeshiva* on his grave. And for a *Nasi* [head of the Sanhedrin] we do not remove his *yeshiva* for thirty days.

בבא קמא ט"ז ב

(דברי הימים ב לב, לג) וכבוד עשו לו במותו מלמד שהושיבו ישיבה על קברו... א"ל ר' נחמיה... שהניחו ס"ת על מטתו ואמרו קיים זה מה שכתוב בזה והאידנא נמי עבדינן הכי אפוקי מפקינן אנוחי לא מנחינן

Bava Kamma 16b

The Gemara, above, cited a verse concerning King Hezekiah's burial. The Gemara cites the continuation of that verse: **"And they afforded him honor in his death"** (II Chronicles 32:33). This teaches that they established a yeshiva at his grave.... **Rabbi Neḥemya said** ...The honor that was done for Hezekiah was **that they laid a Torah scroll upon his bier and they said: This one**, i.e., Hezekiah, **fulfilled that which is written in this**, i.e., the Torah scroll. The Gemara asks: **But nowadays as well, we do this** for any great Torah scholar that dies, so what is unique about what was done to honor Hezekiah? The Gemara answers: Nowadays, **we take** a Torah scroll **out** but **we do not lay** it on the bier of the deceased.

תלמוד ירושלמי שקלים י"א א

רבן שמעון בן גמליאל אומר אין עושין נפשות לצדיקים דבריהם הן הן זכרון

Jerusalem Talmud Shekalim 11a

Rabban Shimon ben Gamliel says, "We do not make grave markers for *tzadikim* [righteous people]. Their words are their memorial."

Made with the Sefaria Source Sheet Builder
www.sefaria.org/sheets